

Quick scan ecologie

Berenschotweg 3b te Ruurlo

10 september 2017

Samenvatting

Voor de planlocatie aan de Berenschotweg 3b te Ruurlo, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Binnen de planlocatie staat een boerderij met bijbehorende opstallen. Het voornemen is om de bestaande opstallen te slopen, zodat er ruimte kan worden gemaakt voor nieuwbouw van twee woningen. De huidige bedrijfswoning blijft behouden. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen.

Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 29 augustus 2017 is gebleken dat binnen het plangebied strikt beschermde soorten worden verwacht. Het gaat om steenmarter, huismus, vleermuizen en kerkuil.

Dat betekent dat voor de ontwikkelingen een aanvullend onderzoek moet plaatsvinden naar de genoemde soorten. Het onderzoek moet worden uitgevoerd in het optimale seizoen. Dat betekent in de nazomer twee inventarisaties naar vleermuizen nodig zijn, en dat in het voorjaar inventarisaties van naar de overige soorten moet worden uitgevoerd.

Gezien de waarnemingen tijdens het oriënterend onderzoek is reeds duidelijk dat terzijner tijd een ont-heffing van de Wet natuurbescher-ming nodig.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Waarnemingen**
- 7 - Analyse**
- 9 - Advies & Bronnen**

Colofon

Opdrachtgever Dhr. M. Bosman
Projectnummer 17.145
Datum 10 september 2017
Auteur T. Ursinus
Gecontroleerd P.J.H. van der Linden
Status definitief

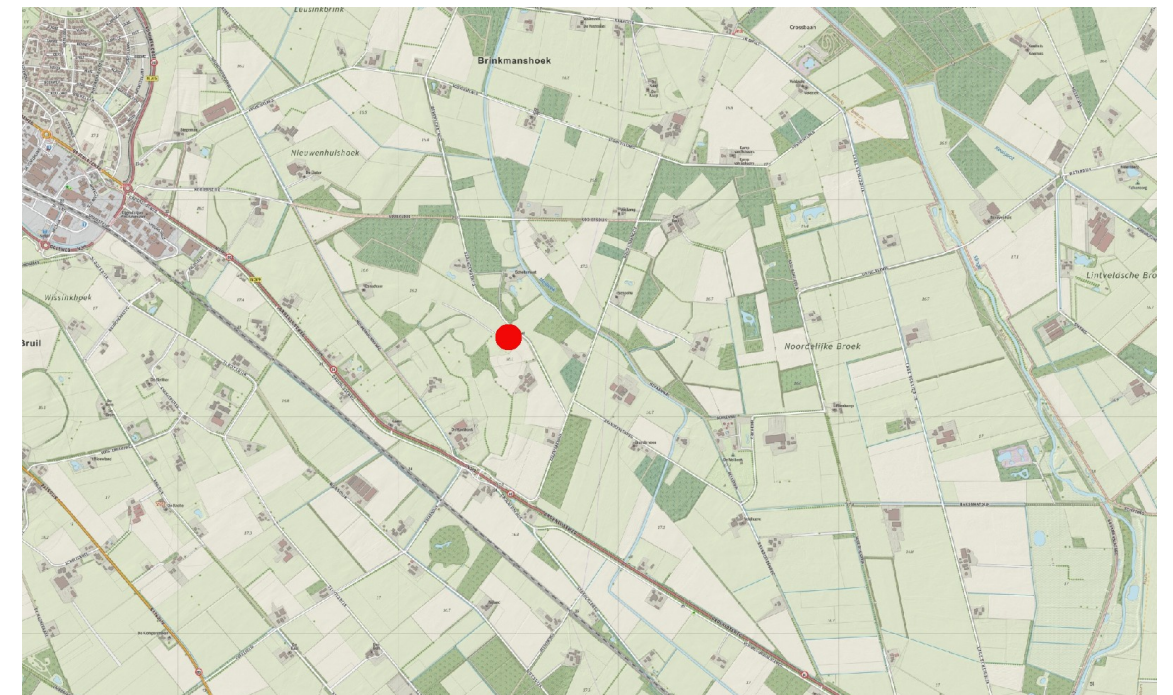
*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

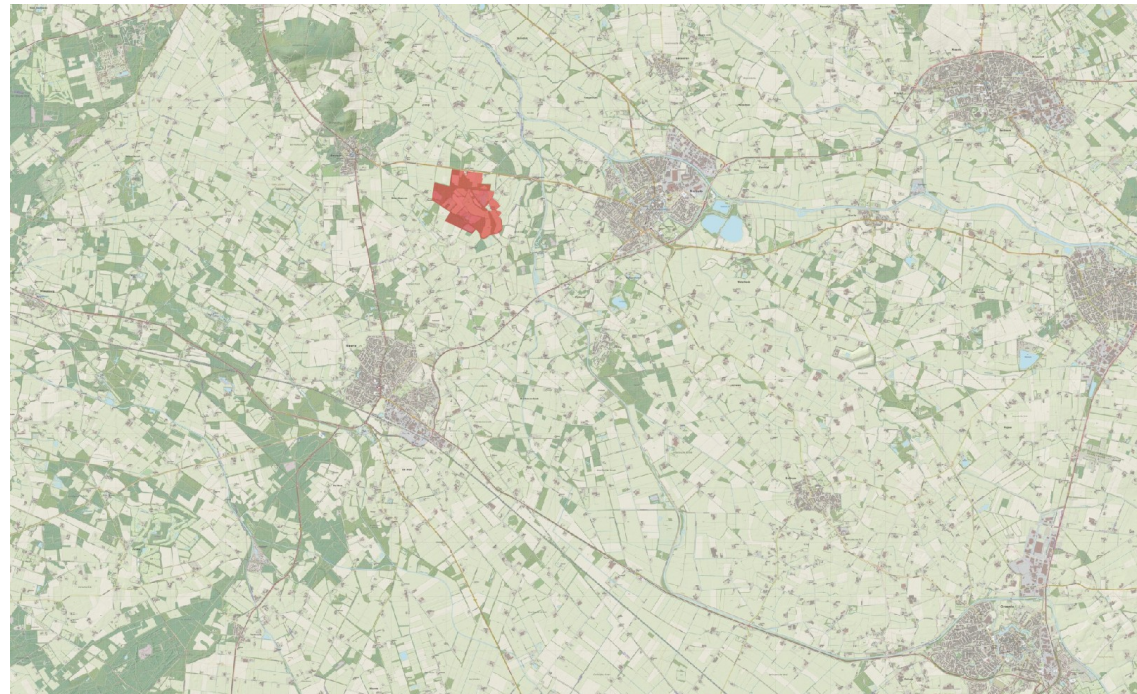
Voor de planlocatie aan de Berenschotweg 3b te Ruurlo, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Binnen de planlocatie staat een boerderij met bijbehorende opstallen. Het voornemen is om de bestaande opstallen te slopen, zodat er ruimte kan worden gemaakt voor nieuwbouw van twee woningen. De huidige bedrijfswoning blijft behouden. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onder-deel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van be-schermden soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 29 augustus 2017 door een ecooloog van bureau Els & Linde, een bezoek ge-bracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daar-bij is gezocht naar sporen van dieren en is op basis van de begroeiing en de opbouw van het landschap, geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effec-ten worden beoordeeld als gevolg van de veranderde omgeving en het veranderde ge-bruik. Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken, een effect veroorzaken.

Ligging van het perceel

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De planlocatie ligt in het buitengebied – ten oosten van de bebouwde kom – van Ruurlo. In de directe omgeving van de planlocatie zijn bosjes en houtwallen aangeplant. De gronden langs de bosjes en houtwallen zijn voornamelijk in agrarisch beheer. Ten noorden van de planlocatie loopt de Meibeek.

Binnen de planlocatie zijn twee woningen en vijf schuren aanwezig. Momenteel worden in twee schuren varkens gehouden. De overige schuren betreffen een voormalige koeienstal en dienen verder als opslagplaats voor materialen en gereedschappen. Langs de opstallen is een grasland aanwezig waar paarden grazen. Op perceel direct ten oosten langs de planlocatie, is Mais geplant.

De planlocatie ligt op korte afstand – circa 65 meter – van het Gelders Natuurnetwerk. Op ruim 4 kilometer afstand van de planlocatie ligt het beschermde Natura 2000-gebied Stelkampsveld.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor de functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt, is een berekening noodzakelijk van de effecten. In onderhavig geval zal er een afname van de emissie verwacht worden. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de grote afstand tussen het Natura 2000-gebied en de planlocatie en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten.

Gelders Natuurnetwerk

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Gelders Natuurnetwerk. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quick scan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locaties worden beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 29 augustus 2017 door een ecooloog van bureau Els & Linde een bezoek gebracht aan de planlocatie. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocatie. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd. Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocatie en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten. Tijdens het

veldbezoek van 29 augustus 2017 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale (Gelderland) en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Het bronnenonderzoek is uitgevoerd gericht op soorten die in de omgeving van de planlocatie verwacht worden. Voor de omgeving van de planlocatie worden verschillende soorten gemeld die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming; het betreft: ringslang, kamsalamander, alver, rivierdonderpad en serpeling.

Vegetatie en planten

De woningen beschikken over een tuin welke enkele zeer algemeen voorkomende tuinplanten herbergt. De tredvegetatie tussen de verharding is niet of nauwelijks ontwikkeld. Langs de bebouwing zijn clusters met grassen en kruiden aanwezig. Verspreid op het perceel groeien cultivars naast wilde en verwilderde planten. Langs de voormalige koeienstal is schietwilg (*Salix alba*) aangeplant. Ten oosten langs het perceel is Mais aangeplant. Ten zuiden en ten westen langs het perceel is een graslandje aanwezig. Momenteel grazen hier paarden. Direct ten noorden van het perceel is een bosje aanwezig. Het bosje is onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Tijdens het oriënterend onderzoek zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde soorten

Tijdens de quickscan Ecologie zijn er sterke aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van vleermuizen binnen de planlocatie. In de voormalige koeienstal en in de schuur aan de oostzijde van het perceel (kaart 4), zijn ontlastingssporen van vleermuizen aangetroffen. Tevens zijn in zowel de opstallen als in de woningen, geschikte in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen waargenomen.

Aansluitend aan de quick scan Ecologie is een inventarisatie naar vleermuizen uitgevoerd. De inventarisatie is gericht op het inventariseren van paarterritoria van vleermuizen binnen de planlocatie en of in de directe omgeving van de planlocatie. Tijdens de inventarisatie is een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) binnen de planlocatie aangetroffen. Binnen de planlocatie is tevens een jagende laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) waargenomen. Langs de bosrand ten oosten van de planlocatie, zijn circa zes jagende rosse vleermuizen (*Nyctalus noctula*) waargenomen. Zeer waarschijnlijk betreft dit een kolonie. Er zijn weinig vleermuizen

uit de omgeving bekend, dat kan wijzen op een inventarisatie-effect (immers reeds bij de eerste inventarisatie zijn al verscheidene vlemuizen waargenomen).

Alle vlemuizen zijn via de Wet natuurbescherming strikt beschermd. Voor de ruimtelijke ontwikkelingen is een afdoend onderzoek naar vlemuizen noodzakelijk.

De woningen en de opstallen binnen de planlocatie zijn in potentie geschikt als voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de steenmarter (*Martes foina*). De steenmarter wordt voor de omgeving van de planlocatie gemeld. De steenmarter is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Voor de ruimtelijke ontwikkelingen is een afdoend onderzoek naar de steenmarter noodzakelijk.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen de planlocatie is er kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals wezel (*Mustela nivalis*), hermelijn (*Mustela erminea*), egel (*Erinaceus europaeus*), spitsmuizen en muizen.

Vogels

Jaarrond beschermd nest

Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen de planlocatie. Hierbij is gekeken naar potentieel geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest, schijfsporen, veren, braakballen en andere aanwijzingen.

In de woningen en de opstallen zijn geschikte nestplekken voor de huismus aanwezig. Gezien de ongunstige periode van de quick scan Ecologie – namelijk buiten de broedperiode – is het niet uit te sluiten dat de huismus broedt in de bebouwing binnen de planlocatie. De huismus is een vogel met een jaarrond beschermd nest. Voor de ruimtelijke ontwikkelingen is een afdoend onderzoek naar huismussen noodzakelijk.

Aansluitend aan de quick scan Ecologie is een eerste inventarisatie naar vlemuizen uitgevoerd. Tijdens de inventarisatie is tussen de opstallen binnen de planlocatie een uil aangetroffen. Vanwege het slechte zicht – volslagen donker - kon de uil in zijn vlucht moeilijk worden gedetermineerd. Gezien de omvang van het dier wordt gedacht aan een bosuil of een kerkuil. De kerkuil is via de Wet natuurbescherming strikt beschermd. Voor de ruimtelijke ontwikkelingen is een afdoend onderzoek naar uilen noodzakelijk.

Algemene broedvogels

Binnen de planlocatie zijn algemene broedvogels niet uit te sluiten. Het is verstandig om met de planning rekening te houden met de broedtijd.

Herpetofauna en vissen

Binnen de planlocatie is geen oppervlakte water aanwezig. Watergebonden soorten zijn daarom binnen de planlocatie niet te verwachten.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen de planlocatie. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocatie voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocatie.

Zorgbeginsel Wet natuurbescherming

In de nieuwe Wet natuurbescherming is het zorgbeginsel aangescherpt. Bij het bouwbesluit dient te worden afgewogen wat de effecten zijn op soorten die vallen onder het zorgbeginsel. Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming.

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming is de PAS (de programmatische aanpak stikstof) een integraal onderdeel. Binnen de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie te reduceren. Een onderdeel is dat voor alle bronnen een berekening moet worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Dit wordt met het voorgeschreven instrument Aerius berekend. Bij een depositie tussen 0.05 en 1,0 mol stikstof is er een meldingsplicht. Als er minder dan een 0.05 mol wordt veroorzaakt en er nog ontwikkelingsruimte is in het Natura 2000 gebied is er geen melding nodig. Is er geen ontwikkelingsruimte of wordt er een hoge depositie veroorzaakt dan is er vergunningplicht. Met de Aerius kan worden aangetoond dat er geen hoge depositie is.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quick scan Ecologie van 29 augustus 2017 is gebleken dat binnen de planlocatie beschermde soorten worden verwacht. Tijdens de quick scan Ecologie zijn sterke aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van vleermuizen binnen de planlocatie. Aansluitend op de quick scan Ecologie is een inventarisatie naar vleermuizen uitgevoerd. Tijdens de inventarisatie is een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis en een jagende laatvlieger binnen de planlocatie aangetroffen. In de directe omgeving zijn rosse vleermuizen waargenomen. Tijdens de inventarisatie naar vleermuizen is binnen de planlocatie een uil waargenomen. Vanwege de uiterlijke kenmerken betreft het dier zeer waarschijnlijk een bosuil of een kerkuil.

In de bebouwing binnen de planlocatie zijn geschikte nestplekken voor de huismus en potentieel geschikte voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen voor de steenmarter aanwezig.

Voor de geplande ontwikkelingen is een afdoend onderzoek naar vleermuizen, uilen, steenmarter en de huismus noodzakelijk. Mogelijk dat een ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist is.

Zorgbeginsel

Binnen het gebied zijn enkele soorten te verwachten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Binnen de planlocatie zijn algemene broedvogels niet uit te sluiten. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op een afstand van ruim 4 kilometer afstand van de planlocatie. Van de ruimtelijke ontwikkelingen wordt geen toename van de stikstofdepositie verwacht. Eerder een afname vanwege de wijziging van varkenshouderij naar woningen. Een berekening van de depositie is daarom niet noodzakelijk. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen worden uitgesloten.

Gelders natuurnetwerk

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Gelders natuurnetwerk liggen op korte afstand van de planlocatie. Het Gelders natuurnetwerk kent geen externe werking. Als er niet op de randzones van het natuurnetwerk wordt gewerkt, is een effect op het natuurnetwerk niet te verwachten. Uit voorzorg dient zeer terughoudend te worden omgegaan met het gebruik van verlichting afkomstig van bouwlampen c.q. buitenverlichting. Het Gelders natuurnetwerk dient volledig in duisternis te worden gehouden.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de planlocatie aan de Berenschotweg 3b te Ruurlo, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Binnen de planlocatie staat een boerderij met bijbehorende opstallen. Het voornemen is om de bestaande opstallen te slopen, zodat er ruimte kan worden gemaakt voor nieuwbouw van twee woningen. De huidige bedrijfswoning blijft behouden. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden.

Hiervoor is een oriënterend onderzoek uitgevoerd door Els & Linde. Voorliggend rapport geeft een beschrijving van dat onderzoek naar effecten op natuurwaarden.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 29 augustus 2017 is gebleken dat binnen het plangebied strikt beschermde soorten worden verwacht. Het gaat om steenmarter, huismus, vleermuizen en kerkuil.

Dat betekent dat voor de ontwikkelingen een aanvullend onderzoek moet plaatsvinden naar de genoemde soorten. Het onderzoek moet worden uitgevoerd in het optimale seizoen. Dat betekent in de nazomer twee inventarisaties naar vleermuizen nodig zijn, en dat in het voorjaar inventarisaties van naar de overige soorten moet worden uitgevoerd.

Gezien de waarnemingen tijdens het oriënterend onderzoek is reeds duidelijk dat terzijner tijd een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Als gevolg van de ontwikkelingen zal een toename van de stikstofdepositie ontstaan. Met behulp van Aerius zal berekend moeten worden of de normen worden overschrijden en of een melding c.q. een vergunning nodig is.

- Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Triton Natuur
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.

- gelderland.nl
- waarneming.nl